

CHRON

Občasník Pražského studentského summitu ————— 02 — listopad 2019

Summit slavi

**KONEC
VLADY
JEDNE
STRANY**

30 let svobody

Samet den po dni

Jak přesně probíhala sametová revoluce?

Maturita z matematiky

Rozhovor a polemika o aktuálním vývoji

Nejlepší přihláška

S komentářem zástupce hlavního koordinátora

PROGRAM II. PŘÍPRAVNÉHO SETKÁNÍ

4

Kontext

Summit 25, svoboda 30

7

Fokus

Na velikosti nezáleží

8

Rozhovor

Natálie Macošková

10

Kultura

Joker

12

Komentář

Francouzská zrada?

13

Ptáme se

Studenti vysokých škol

14

Polemika

Maturita z matematiky

16

Přijímací řízení

Nejlepší přihláška

18

Soft-skills

Co po Summitu?

ROZUMÍME SVOBODĚ?

V Česku se do popředí začala dostávat generace, která se narodila do svobody. Brzy budeme mít první třicátníky, kteří se narodili po listopadu 1989. Právě tito lidé nepozorovaně přebírají otěže a snaží se proměnit svět k obrazu svému.

Mladí lidé jsou aktivističtější, ambicióznější a mají plno ideálů. Nevidí svět jen takový, jaký je, ale často i takový, jaký by ho chtěli mít oni sami. V tom všem se výrazně liší od svých rodičů a prarodičů. A právě to také často vede k tomu, že si s nimi „politicky“ nerozumí.

Důsledky tohoto názorového nesouladu můžeme vnímat všude kolem nás. Ať už na ulici, v diskusích na novinových serverech či na sociálních sítích. Ti starší nás často kritizují za „názor na všechno“ či „nezkušenost“.

Myslím, že tohle neporozumění často pramení právě z nedávno nabyté svobody a z výkladu toho, co pro nás znamená. Ti, kteří vyrůstali v nesvobodě, tak mnohdy z „aktivismu“ mladší generace cítí aroganci, nikoliv svobodný názor. Cítí aroganci, kterou si vztahují vůči sobě samým, a mají tak potřebu se bránit a následně se i vymezovat proti tomu, co a jak mladší generace dělá.

To bychom jim ale neměli vyčítat – naopak – měli bychom se snažit, aby nám lépe porozuměli. Aby chápali, že náš „aktivismus“ je neoddělitelnou součástí svobody, kterou nám před třiceti lety získali, a nutně tedy neznačí vymezení se proti nim, ale proti systému, ve kterém vyrůstali.

Právě to by mělo být i naším úkolem – jsme mladí, aktivní a máme názor – to však neznamená, že se můžeme ke světu starší generace otočit zády a sobecky budovat jen ten vlastní. Naším cílem, i zde na Summitu, by mělo být tyto světy propojit. Oslavme tak toto výročí snahou porozumět ostatním, zejména těm starším, a pomozme tak zacelit propasti, které naši společnost rozdělují.

JAROSLAV KOPŘIVA

šéfredaktor

SUMMIT 25, SVOBODA 30

LUCIE VODVÁŘKOVÁ

redaktorka

Summit tento rok slaví 25. ročník. Aby ale mohl být Summit, musela být nejprve svoboda. Bez ní by totiž, pokud by vůbec vznikl, vypadal úplně jinak, než jak ho známe dnes. Možná bychom místo EU simulovali RVHP a místo jednání v angličtině v NATO bychom jednali rusky, jako zástupci států Varšavské smlouvy.

V neděli 17. listopadu si připomeneme 30 let od sametové revoluce, která ukončila autoritářskou vládu komunistického režimu v Československu. Jak revoluce probíhala? Co jí předcházelo? A co přesně se dělo po 17. listopadu? Shrnutí jsme pro vás to nejpodstatnější z roku 1989 a přidali pár zajímavostí navíc.

Revoluční rok 1989 odstartoval tzv. *Palachův týden*. **15. ledna** ❶ se konala pokojná vzpomínková demonstrace k výročí smrti Jana Palacha, která se ale setkala s obuškou a slzným plynem ze strany Veřejné bezpečnosti a lidových milic. Bylo to poprvé, co se demonstrací kromě disidentů zúčastnili ve větší míře i běžní občané.

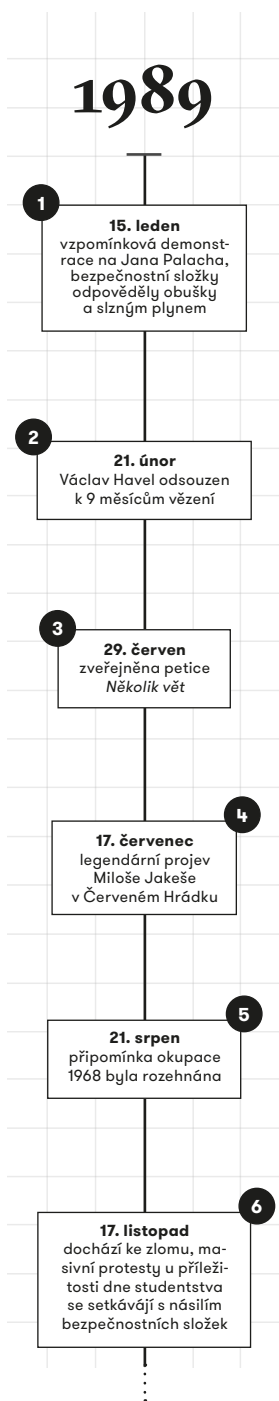
Na protest proti surovému zásahu proti demonstrantům o den dříve se lidé shromáždili na Václavském náměstí i **16. ledna**. Rozehnáni byli ale ještě brutálněji. Mezi zatčenými byl mimo jiné i Václav Havel.

V následujících dnech Palachova týdne pokračovaly protesty bez větších zásahů VB. **19. ledna** pořádkové jednotky ale opět udeřily a protestující násilím rozehnal. Celkem bylo při demonstracích v tomto týdnu zadrženo přes 1000 lidí, přičemž někteří z nich byli často jen náhodní kolemjdoucí.

21. února ❷ byl přes silný odpor kulturní scény Havel odsouzen k devíti měsícům vězení, v březnovém odvolacím řízení byl jeho trest zmírněn na osm měsíců. **17. května** byl Václav Havel podmíněčně propuštěn, zejména díky výrazné aktivitě disidentů, kteří pro žádost o jeho propuštění dokázali získat podporu veřejnosti.

24. června se konala schůzka mluvčích Charty 77, proti které ale zasáhla Státní bezpečnost a 16 členů, včetně Václava Havla, bylo zatčeno.

29. června ❸ byla v Rádiu Svobodná Evropa a dalších zahraničních médiích zveřejněna petice *Několik vět*, která vyzývala k systémovým změnám

a zahájení svobodné demokratické diskuze. Iničiátoři Václav Havel, Jiří Křížan, Alexandr Vondra a Stanislav Devátý spolu se signatáři požadovali také propuštění politických vězňů, svobodu shromáždění a nezávislost médií. K petici se do konce měsíce připojilo 10 tisíc lidí a v polovině listopadu jich už bylo 40 tisíc.

17. července ❹ zazněl na schůzi stranických funkcionářů v kulturním domě v Červeném Hrádku dnes již legendární projev generálního tajemníka Ústředního výboru KSČ Miloše Jakeše. Vyjádřil se v něm i k petici *Několik vět* a jejím signatářům – zpěvačku Hanu Zagorovou například nazval „hodnou holkou“. Když pak komentoval stav zemědělství, spletl si brojlery s bojlyery.

21. srpna ❺ se na Václavském náměstí shromáždilo několik tisíc lidí, aby si připomnělo tragickou okupaci z roku 1968. Proti manifestaci zakročily policejní jednotky a rozehnal ji. Zpráva Federálního ministerstva vnitra pro ÚVKŠČ pak tvrdila, že akce se zúčastnilo pouze jeden a půl tisíce lidí.

Veřejná bezpečnost na Václavském náměstí opět zasáhla **28. září**, když se tam shromáždili lidé, aby si připomněli 1060. výročí smrti svatého Václava.

Podobná situace se opakovala i o měsíc později, **28. října**, při demonstraci proti komunistickému režimu u příležitosti 71. výročí vzniku republiky.

17. listopadu – ❻ zlom. V Praze se konaly protesty u příležitosti dne studentstva, kterých se zúčastnily desetitisíce lidí. Dav, který se shromáždil na Albertově, putoval na Vyšehrad, odtud pak na Václavské náměstí, kde se jim ale

ve vstupu snažil zabránit Pohotovostní pluk. Začalo docházet ke střetu davu s policií. Zaznívala hesla jako „Máme holé ruce!“, „Svobodu!“, „Svobodné volby!“, „Ať žije Havel!“, zpívala se státní hymna i píseň „Ach, synku“. Brutalita zásahu se postupně zvyšovala. Demonstrující byli na Národní třídě příslušníci Pohotovostního pluku a červených baretů mláčené pendreků a odvážení autobusy pryč, zasahovaly také obrněné transportéry, tekla krev. Svíčky a květiny, které lidé kladli na ulici, byly likvidovány.

18. listopadu začala týdenní stávka studentů a divadelních herců. Občané byli vyzváni ke generální stávce, která měla začít 27. listopadu.

19. listopadu **7** vzniklo v Činoherním studiu v Praze Občanské fórum, které sjednotilo nezávislé iniciativy, umělecké svazy i představitele církví a občany usilující o změnu politického systému vyjednáváním. V jeho čele neformálně stanul Václav Havel.

20. listopadu opět demonstrovalo asi 100 tisíc lidí na Václavském náměstí. Do čela protestů se postavilo Občanské fórum a vyzvalo vládu k jednání.

21. listopadu **8** se na mnoha místech Československa protestovalo. 200 tisíc lidí se sešlo na Václavském náměstí a vyslechlo si projevy představitelů Občanského fóra a dalších významných osobností. Václav Havel také představil program Občanského fóra. Tento den také poprvé jednal předseda federální vlády s představiteli Občanského fóra.

23. listopadu navštívil vedoucí tajemník Městského výboru KSC Miroslav Štěpán továrnu ČKD v Praze, kde před zaměstnanci vystoupil s projevem, v němž prohlásil: „V žádné zemi (...) neexistuje to, aby patnáctiletý děti určovaly, kdy má odejít prezident nebo kdy má přijít a kdo jím má být.“ Zaměstnanci mu odpověděli, že nejsou děti, a po třech minutách jej vypískali.

24. listopadu **9** odstoupil z funkce generální tajemník Miloš Jakeš a další členové ÚV KSC.

25. listopadu propustil prezident Gustáv Husák nejznámější politické vězně. Letenskou pláň ten samý den zaplnily davy demonstrujících lidí.

26. listopadu začala jednání mezi předsedou vlády Ladislavem Adamcem a delegací OF v čele s Havlem, která přednesla své požadavky na změny.

27. listopadu **10** proběhla generální stávka, již dominovala hesla „Konec vlády jedné strany“ a „Svobodné volby“. Téhož dne oznámilo OF konec každodenních demonstrací a přechod k politickému dialogu.

29. listopadu **11** byly z Ústavy odebrány články o vedoucí úloze komunistické strany ve společnosti a článek o marxismu-leninismu jako státní ideologii.

Vláda se snažila podávat návrhy na své obměnění, ty ale nebyly dostačující a veřejnost se bouřila.

Lidé se opět shromáždili na Václavském náměstí **4. prosince** a z úst Karla Kryla a Karla Gotta zněla státní hymna.

5. prosince byla jmenována nová vláda, která byla částečně podpořena OF, přestože zatím stále neodpovídala změně politické situace. Dva dny poté, **7. prosince**, odstoupil premiér Adamec.

8. prosince **12** se zástupci OF a VPN, Komunistické strany Československa, Socialistického svazu mládeže, Československé strany socialistické, Československé strany lidové, Demokratické strany a Strany slobody shodli na složení federální vlády. Prezident Gustáv Husák novou vládu jmenoval o dva dny později, **10. prosince**, **13** a vzápětí se vzdal funkce. V ten samý den byla na Václavském náměstí veřejně oznámena kandidatura Václava Havla na prezidenta republiky. Měl jím být do červnových svobodných voleb. **19. prosince** byla jeho kandidatura na návrh nového předsedy federální vlády Mariána Čalfy parlamentem přijata. **23. prosince** byla československým a německým ministrem zahraničí symbolicky „přestřižena“ železná opona na hranicích.

Novým předsedou Federálního shromáždění se **28. prosince** stal Alexandr Dubček.

Václav Havel byl jednomyslně zvolen prezidentem **29. prosince** a v ten samý den byla ukončena také studentská stávka.

První svobodné volby po pádu komunismu proběhly **14** **8. a 9. června 1990**. Volební účast přesáhla 95 procent a zvítězily sesterské protikomunistické strany Občanské fórum a Verejnosť proti násiliu.

Při řádných prezidentských volbách **5. července 1990** byl československým prezidentem svobodně zvoleným Federálním shromážděním opět zvolen Václav Havel.

ZAČALO TO V TEPLICÍCH

Na 11. listopad 1989 vyhlásil šestnáctiletý student Zbyšek Jindra z Teplic demonstraci, kterou chtěl vyjádřit neshodu s „nelidským přístupem vůdčích osobností politického aparátu k ochraně životního prostředí a zdraví obyvatelstva“. Na náměstí se shromáždilo asi 800 lidí, kteří však nedali policii záminku k zásahu. Další den se akce opakovala, tentokrát ale již s tisícovou účastí. Došlo k několika potyčkám s policií, ale také k sepsání petice požadující řešení ekologických problémů se zástupci města. Když tuto petici obdržel 13. listopadu předseda městského výboru, došlo k nejvyšší demonstraci, která byla tentokrát potlačena obušky.

(Fun fact: 13. listopadu 1989, kdy se konala ona největší ekologická demonstrace, byl pátek. Takže Fridays for future nejsou žádnou novinkou.)

CO SE STALO S MARTINEM ŠMÍDEM?

Dne 18. listopadu oznámila mnohá zahraniční média, že při protestech 17. listopadu byl policií ubit k smrti student Martin Šmíd. Zpráva, kterou rozšířila vrátná studentských kolejí v Praze-Troji Drahomíra Drážská, vyvolala ve společnosti velké pohoršení a svým dílem pomohla k pádu komunismu v Československu. Již druhého dne se ale ukázalo, že žádný Martin Šmíd při demonstracích zraněn nebyl a jednalo se o fámou. O tom, co vedlo Drážskou k tomu, tuto informaci šířit, a zda nebyla spolupracovnicí StB, se spekuluje dodnes.

BALKON – SYMBOL ZMĚN

Balkon se možná jen náhodou stal symbolem nástupu i pádu komunistického režimu v Československu. Z balkonu paláce Kinských na Staroměstském náměstí promlouval 21. února 1948 komunistický vůdce Klement Gottwald, pozdější prezident, k lidovým milicím, aby násilně skoncovaly s demokracií v Československu. O 41 let později pak vyzýval Václav Havel, rovněž pozdější prezident, z balkonu nakladatelství Melantrich na Václavském náměstí občany, aby se k demokracii vrátili.

JAK TO BYLO V DALŠÍCH ZEMÍCH?

POLSKO BYLO PRVNÍ

Jako první si svobodu vybojovali v Polsku. Protesty proti komunistickému režimu začaly již v létě 1988. Jejich účastníci byli komunisty pozváni k jednání o změnách systému k tzv. Kulatému stolu, i tak se ale začátek roku 1989 v Polsku nesl v duchu demonstrací. Ve Varšavě například demonstranti najeli limuzínou do budovy československého velvyslanectví, aby vyjádřili podporu politickým vězňům v Československu. Proti uvěznění Václava Havla drželo dokonce 40 lidí hladovku. V březnu protestující po policistech házeli květiny, v květnu to již byly kameny. Policie vracela úder vodními děly a slzným plynem. V důsledku úspěšných jednání u Kulatého stolu i poměrně ostrých demonstrací se v Polsku svobodné volby do poloviny parlamentu konaly již 4. června 1989. Téměř všechny hlasy (94 %) získalo hnutí Solidarita.

MAĎARSKO

Měsíc poté, co byl ze svých funkcí ze zdravotních důvodů uvolněn komunistický vůdce János Kádár, se konal symbolický pohřeb Imre Nagye, bývalého maďarského premiéra, který byl poté, co odporoval nadvládě Sovětského svazu nad Maďarskem, v roce 1958 Sověty popraven. Jedním ze symbolů revoluce v Maďarsku se stal projev pronesený na tomto pohřbu budoucím premiérem Viktorom Orbánem. Jeho výzva ke skoncování s komunistickým režimem sklidila veliký úspěch. Od června do září se scházeli zástupci socialistické MSZMP u kulatého stolu s opozicí a 23. října byla uzákoněna nově vytvořená prozatímní ústava a ustanoven přechod ke stranickému pluralismu. Poté, co byl Mátyás Szűrös zvolen prozatímním prezidentem, vyhlásil vznik tzv. Třetí Maďarské republiky. První svobodné volby se v Maďarsku konaly 25. března 1990.

NDR – REVOLUCE DÍKY PŘEŘEKU

Od ledna 1989 se situace vyostřovala také v NDR a i zde probíhaly demonstrace, zejména s požadavkem na svobodné cestování. Mnoho východních Němců emigrovalo do Rakouska po otevření hranic v Maďarsku, kam se z NDR jezdilo na dovolené. Když v září komunističtí vůdci cestování do Maďarska omezili, zamířily davy východních Němců do Prahy, kam za svobodou utíkaly přes pozemek západoněmecké ambasády. Celkově takto uprchlo během roku 1989 15 tisíc Němců, kteří v Praze zanechali 1600 automobilů. Vše nakonec vyvrcholilo díky náhodě. Mluvčí komunistické vlády Günter Schabowski se při tiskové konferenci přeřekl a oznámil, že cestování do zahraničí se s okamžitou platností povoluje. O tom se východní Berličané ze západoněmeckých médií rychle dozvěděli a ještě téhož dne v euforii začali bourat Berlínskou zeď. Pád Berlínské zdi znamenal zároveň pád komunistického režimu.

NA VELIKOSTI (ARMÁDY) NEZÁLEŽÍ

BARBORA NOVOTNÁ

redaktorka

Historie ukázala, že mnoho válek a bitev nedopadlo tak, jak by většina očekávala – početně nebo ekonomicky slabší subjekt byl schopný porazit mnohem většího protivníka. Proč jsou partyzánské taktiky často efektivnější než taktiky konvenčních armád? A pokud tedy nezáleží jen na velikosti armády a vojenské vyspělosti, tak na čem?

Faktorů stojících mimo výše zmíněné je několik – znalost válečného prostředí, komunikace a morálka, ale především takzvaný „chain of command“ neboli hierarchie udílení rozkazů.

V zásadě existují dva druhy této hierarchie, které jsou sobě opakem (další typy velení jsou pouze kombinacemi mezi nimi) – volné udílení rozkazů, anebo přísný řád v řetězci rozkazů, od kterého se nelze odchýlit. Ačkoliv existují výhody i nevýhody pro oba typy velení, obecně je přijímáno spíše volné velení, které bylo studii a historickými zkušenostmi prokázáno jako nejefektivnější.

Jistou výhodou striktního systému je, že nejvyšší velení má naprostou jistotu, že budou jeho rozkazy plněny do puntíku. Nejedná se nicméně vždy o příliš velké plus.

Výhod větší samostatnosti jednotek oproti přísné vojenské hierarchii je hned několik – např. ve chvíli, kdy vojáci v poli nemusí čekat na zdlouhavější rozhodování vyššího velení, mají větší šanci pohotově zareagovat. Když rozkazy musí procházet přes více jednotlivců, může vše trvat příliš dlouho a situace v poli se stihne nastokrát změnit.

Další výhodou je, že čím samostatnější vojáci jsou, tím větší nároky jsou na ně kladeny z hlediska vzdělání a výcviku. Jednoduše řečeno, takto trénovaní vojáci se budou umět lépe rozhodovat a dobrá a rychlá rozhodnutí jsou v bitvě klíčová.

Tento volnější styl velení je běžný především v západních státech. Proč ovšem všechny armády světa nevyužívají tento systém, jelikož se při většině příležitostí jeví jako nejlepší? Proč toto nepřijaly arabské

státy, které stále nejsou příliš schopné z vojenského hlediska konkurovat Izraeli? Proč za irácko-iránské války měli iráctí generálové tak pomýlené informace o stavu na bitevním poli, že to Irák stálo velké ztráty na životech? Proč Saúdská Arábie stále není schopná úspěšně zakončit svou intervenci v Jemenu?

Hlavním důvodem je, že autoritářské režimy nestojí tolik o koordinované a efektivní armády. Jakkoliv paradoxní se to může zdát, silná armáda znamená pro autoritativního vládce velký problém, jelikož se proti němu může snadněji vzbouřit. Proto například saúdskoarabská armáda není tak dobře vycvičená a není schopná využít moderní vojenské technologie, ačkoliv je Saúdská Arábie největším importérem zbraní na světě. Z toho důvodu také mnoho diktátorů nepovyšuje a nedosazuje do vedoucích funkcí v armádě schopné lidi a místo toho je obsazuje svými oblíbenci a příbuznými, kteří mnohdy nejsou příliš kompetentní.

Dalším problémem bývá vytvoření paralelních armád či jiných ozbrojených složek. Ke konci druhé světové války se v nacistickém Německu v podstatě dostala k moci SS a v úplném závěru války ovládala celou zemi. Nejenže takové situace vyvolávají zmatení v odpovědnosti, plnění rozkazů a problémy s komunikací, ale především vzniká rivalita a spory uvnitř státu a mezi ozbrojenými složkami, což dále snižuje celkovou vojenskou efektivitu. Dalším příkladem byl Muhammad Kaddáfí, který si vytvořil vlastní vojenské jednotky složené z příslušníků kmene Tuaregů, protože nevěřil vlastní armádě. Nejenže to vyvolávalo v Libyi společenské napětí, ale opět došlo k tomu, že libyjská armáda nebyla tolik efektivní.

Z uvedeného tedy plyne, že moderní zbraně a jejich množství nejsou všechno. Záleží, jak dobře je dokážete využít. Pokud bude velení armády složeno z nekompetentních lidí a nebude mít dobře vycvičené jednotky, které se nedokáží přizpůsobit situaci, nemusí početní a technologická převaha znamenat nic.

KDYŽ JE NĚCO STÁTEM NASTAVENÉ, NEMUSÍ TO BÝT NUTNĚ SPRÁVNĚ

DALIBOR STEHNO

Natálie Macošková se ve volném čase angažuje v předsednictvu České středoškolské unie, která pořádala v říjnu protest proti povinné maturitě z matematiky. Je pro ni důležitý osobní rozvoj a chtěla by se jednou věnovat psychologii. Je jí 18 let a bydlí v Návsi u Třince, kde také studuje v maturitním ročníku gymnázium. Natálie se letos také účastní Summitu.

Budeš maturovat z matematiky, i když nemusíš?

Ano, mám ji ráda a baví mě. Je to pro mě kreativní věc.

Proč je povinná maturita z matematiky špatná?

Určitě neříkáme, že je z principu špatná. Forma výuky není ideální. „Erpěvčeka“ (Rámcové vzdělávací programy) jsou přeplněné informacemi a není dostatek času na procvičení a na pořádné osvojení látky. Rozvíjí analytické myšlení, ale na to není potřeba maturita – to rozvíjí samotná výuka.

Pro mě by bylo ideální, kdyby se více učilo pracovat s matematickými tabulkami, které se mohou používat při zkoušce. Maturita není podle mě tak těžká, když člověk umí používat tabulky se vzorečky. Nemusí totiž memorovat postupy z paměti.

I na humanitních vysokých školách je potřeba umět matematiku, zejména kvůli statistice. Není škoda, když se humanitně zaměřeni žáci matematice vyhýbají?

Nemyslím si, že forma nucení maturitou je správná. Je potřeba naučit lidi spíš přemýšlet, než je nutit do

něčeho (maturity), co nefunguje, z něčeho, co se ani dobře nevyučuje. Je potřeba se soustředit zejména na předání informací a ne papíru.

Je potřeba zrušit státní maturity obecně?

Není. Je to podle mě tradiční zkouška dospělosti, v tomhle jsem hodně konzervativní. (smích) Na výšce se podobným zkouškám nevyhneme a je to podle mě dobrá forma přípravy na vysokou školu. Já mám k maturitě zvláštní vztah.

Jak to myslíš?

Vždycky jsem to brala tak, že maturita je součástí vzdělání. A pak přijedu sem do Prahy a dívám se na to úplně jinak. Pohybuji se ve skeptickém prostředí, kde člověk začíná o mnoha věcech pochybovat. Například když je něco státem nějakým způsobem nastavené, tak to nemusí být nutně správně. Baví mě poslouchat názory různých lidí, protože u nás ve škole lidi nebudou pochybovat o tom, že by třeba maturita měla být. V Unii přijdu do prostředí, kde si lidi myslí, že maturita není

O ČSU

Česká středoškolská unie organizuje projekty na podporu vzdělávání na středních školách a vstupuje do veřejné debaty o českém školství. Členem se může stát každý středoškolák a může to být první krok pro zapojení se do změny ve vzdělávání. ČSU také plánuje projekt „Rozjed' svou samosprávu“, pro více informací se jím určitě ozvěte!

vůbec dobrý nápad, a já doufám, že budu schopná si něco takhle nevšedního myslet, a zařadit se tak mezi lidi, co nad věcmi opravdu přemýšlí.

Chápu to teda tak, že je pro tebe důležité, aby střední vzdělání bylo zakončeno zkouškou. Myslíš si, že by měla být stejná státní zkouška pro gymnázia, lycea a různé střední odborné školy?

Státní asi ano. Profilování se pak projeví v té školní volené části. Státní maturita je podle mě kvalita, které by se celkově mělo na středních školách dosáhnout.

Myslíš, že je v pořádku, když plno studentů státní zkoušku na konci nezvládne? A to si maturitu z matematiky dokonce volí.

Je to asi nějaký alarm, že by se mělo zabrat.

Kde?

Ve vzdělání a svém vlastním rozvoji.

Takže jsou to studenti, kteří musí zabrat?

Taky. Ale je to určitě alarm i pro stát a Ministerstvo školství. Když tolik lidí, co si tuto maturitu vybralo, ji nezvládne, tak je možná pravda, že by se mělo změnit něco i nahore. Ale to je hodně komplexní problém.

Na demonstraci, kterou pořádala ČSU proti povinné maturitě z matematiky, bylo zhruba pět set lidí a petice měla tři tisíce podpisů. Myslíš, že to bude mít úspěch?

Já myslím, že to odezvu mít určitě bude. Hlavní ale je, že už i ministr školství oznámil krátce před demonstrací, že chce povinnou maturitu z matematiky odsunout.

Témat souvisejících se školstvím je plno. Proč zrovna teď řešíte maturitu z matematiky?

Je to žhavé téma, ale určitě se nevěnujeme pouze tomu. Věnujeme se platům učitelů, kuchařek a podobně. Maturita z matematiky je ale něco, co už by nemuselo být úplně daleko, a proto se teď soustředíme primárně na tohle. Podobně jsme se soustředili na „pamlskovou vyhlášku“, která nás taky hodně páčila. Proto jsme se do toho aktivně vložili a podařilo se nám to zastavit.

Co říkají tvoji rodiče na to, že se angažuješ v ČSU?

Říkají mi, ať se někdy vrátím zase domů se na ně podívat. Ale mám jejich velkou podporu – i když občas neví přesně, co dělám. Protože toho dělám hodně, je pro ně těžký se v tom zorientovat.

Co na tvoji angažovanost říkají spolužáci?

Já se s nimi o tom moc nebavím, ale když na to dojde, jsou to slova podpory. Jeden kamarád mi teď nedávno říkal, že jsem za poslední rok hodně vyspěla a posunula se – to mě vždycky potěší a namotivuje. Určitě jsou tam lidi, kteří to úplně neberou, ale to se zase nedoslechnu, a ani se po tom nesnažím pátrat.

Máš pocit, že tě tvá angažovanost nějakým způsobem vyčleňuje z kolektivu?

Možná trochu ano. Občas si tak připadám, ale není to nic hrozného.

Jak tě tvoje mimoškolní aktivity ovlivňují ve volbě kariéry?

Překvapivě si myslím, že mě neovlivňují. Ačkoliv mě to všechno moc baví a nějakým směrem posouvá, určitě mě to nesměruje k nějakému cíli, který by měl představovat pak mé budoucí zaměstnání.

Myslíš, že se v tobě probouzí nějaký „aktivistický duch“?

Rozhodně! Já jsem se ale změnila za poslední rok i charakterově. Třeba když se mi kdekoliv něco nelíbí, už se to nebojím říct. Dřív jsem se ozvat neuměla. To je pro mě největší posun, jaký jsem udělala.

Co si slibuješ od Summitu?

Já si od Summitu nic moc neslibuju. (Smích) Nechci mít žádná velká očekávání, abych pak nebyla zklamaná. Ale určitě doufám v to, že se naučím trochu mluvit před lidmi, aby se mi netřepal hlas. Taky se těším na ty aktivní lidi, protože bude určitě motivující se s nimi potkat. Když přijedu domů, považuju se za aktivního člověka. Tady v Praze si říkám, že toho dělám ještě málo. Hlavně je potřeba se na to dívat zdravě.

JOKER SMYŠLENÝ A JOKEROVÉ SKUTEČNÍ

RADEK MAZUCH

komentátor

Kdyby se kvalita filmu měřila potřebou různých lidí se k němu jakkoliv vyjádřit, musel by letošní snímek Joker od režiséra Todda Phillipse získat kromě Zlatého lva z Benátek také Oscary v každé kategorii, všechny Zlaté globy a Palmy z filmového festivalu v Cannes k tomu. Na internetu lze nalézt doslova bezpočet recenzí a interpretací Jokera, když jsem ale do-

spěl k „Lacaniánského (francouzský psychoanalytik – pozn. red.) čtení Jokera“, kde autor vnímá hlavního antihrdinu jako alegorii globální proletářské revoluce, došlo mi, že možnému výkladu se skutečně meze nekladou.

Filmy, které vyvolávají silné emoce u veřejnosti, bývají často výpovědí o životě a době. Například Zro-

zení národa z roku 1915 je pro dnešního diváka šokujícím mementem Ameriky na vrcholu rasové segregace, Občan Kane z roku 1941 zas zúctováním s bohatými a mocnými pod vlivem Velké hospodářské krize. Co nám o dnešní době říká Joker? A proč budí takové vášně?

JAK ČÍST JOKERA?

Když si člověk přečte články o Jokerovi, které vyšly v mediích, jako jsou *The New Yorker* nebo *Time*, skoro má pocit, jakoby nečetl nejprestižnější světová média zakládající si na svobodě slova, ale francouzské maloměstské plátky z roku 1857, které nekompromisně podobným způsobem odsuzovaly sbírku básní Charlese Baudelairea *Květy zla* pro rozpor s dobrými mravy.

V závalu rozporuplných reakcí je složité nalézt cokoliv, na čem panuje shoda. Jestli na něčem, tak že se Joker snaží vyprávět příběh z pohledu té zlé strany a nalézt její kořeny. Pravdou je, že okolnosti zrození zla ve filmu nejsou vlastně příliš originální. Hlavní postavě, Arthuru Fleckovi, všichni vždycky jenom ubližovali a společnost se k němu obrátila zády. Film ukazuje, jak utrpení a ponižování vede k postupné transformaci zoufalého a zklamaného Arthura v Jokera, monstrum s touhou pomstít se všemu a všem. Podobnou anatomii zla jsme ale mohli slyšet už tisíckrát. Nejen u fiktivních postav – kolik toho už bylo napsáno o traumatickém dětství Ivana Hrozného, Adolfa Hitlera nebo Charlesa Mansona, které z nich učinilo zrůdy? Problém je, že lidí, kteří zažili strašlivé utrpení, je bezpočet a málo z nich se stane Jokery. A naopak, mnoha lidem šťastné dětství v harmonickém rodinném prostředí nijak nezabránilo ve spáchání strašlivých zločinů.

SMUTNÝ SVĚT INCELŮ

Samotný, leč dobře zpracovaný, příběh zrodu miksového superzločince by určitě tak velkou diskuzi nevyvolal, ve skutečnosti k tomu vedlo něco trochu jiného. Dlouho před svým zveřejněním byl Joker velmi očekávaným filmem v komunitě takzvaných Incelů.

Spojitosť mezi snímkem Joker a touto komunitou je založena zejména na dvou věcech. Příběh hlavního hrdiny jako celoživotního outsidera z něj učinil postavu, se kterou se identifikují příslušníci internetové subkultury takzvaných Incelů. Kdo jsou Incelové? Mladí, převážně bílí muži, kteří žijí v nedobrovolném celibátu, neboť si nejsou dlouhodobě schopni najít partnerku. Neschopnost navázat vztah se ženou pak u Incelů vede k nenávisti k ženám a společnosti jako celku. Řada tzv. „školních střelců“, kteří páchají masakry na amerických středních školách a univerzitách, se rekrutuje právě z řad Incelů. Ti, kteří se k masakru odhodlají, jsou pak oslavováni zbytkem této komunity. Daly jí vzniknout hluboké změny v dnešní společ-

nosti, zejména prudký rozvoj technologií a především sociálních sítí. Řada mladých lidí, zejména mužů, trpí v novém věku osamělostí a kvůli neustálému srovnávání s ostatními také pocitem méněcennosti.

UTRPENÍ MLADÉHO MUŽE

Další změnou, která přispěla k vzniku skupiny Incelů, jsou změny společenské. Od počátku lidské civilizace si lidé vytvářeli společenské vazby na základě iniciativy své rodiny. Jistě, formy se mění, od předem domluvených sňatků, ke kterým neměli mladí novomanželé právo se vyjádřit, se postupně dospělo k dohazování, kdy se rodiče snažili dávat svoje děti „dohromady“ spíše domluvou než donucením. Tato pomoc blízkých při navazování vztahů v moderní společnosti ale téměř vymizela. Zároveň se v posledním století značně zmenšil význam manželství jako ekonomické jednotky, ženy se dokáží uživit samy, muže pro ekonomické přežití často nepotřebují.

Incelové vidí v Jokerovi předobraz sebe samých. Zklamaný, neschopný a osamělý mladý muž, který se rozhodne své problémy vyřešit masakrem těch, které za své utrpení viní. Přímá vazba mezi Jokerem a touto komunitou vznikla v roce 2012 v Coloradu, kdy James Eagan Holmes zastřelil na promítání filmu *Temný rytíř* povstal dvanáct lidí. Holmes si před masakrem obarvil vlasy na oranžovo a údajně od policistů požadoval, aby ho oslovovali jako Jokera.

Není náhodou, že se řada Incelů zhlédla v myšlenkách Jordana Petersona. Jeho *12 pravidel pro život* není ničím jiným, než návodem pro chlapce ve 21. století, jak žít jako muži ve 20. století. Některým možná jeho rady pomůžou, jiným třeba ne. Právě pro ně se neschopnost sžít se se současným světem stává symbolem hrdosti, nikoliv slabosti, a oni těmi dobrými, okolní svět tím zlým. V extrému pak na sebe berou podobu masových střelců, jindy pouze podivínských radikálů.

NENÍ TO JENOM O FILMU

Zajímavé je, že Joker ani zdaleka nevyvolal takové polemiky za americkými hranicemi, pro velkou část obecnosti na druhé straně Atlantského oceánu i ve zbytku světa je pouze snímkem, který se odlišuje hlavní postavou „záporákem“, nikoliv hrdinou. Jako v případě mnoha dalších uměleckých děl je to spíše reakce veřejnosti než dílo samé, co nakonec vypovídá o společnosti. V mnoha ohledech se totiž zdá, že čím větší odpor proti současnému stavu americké společnosti člověk projevuje, tím více je filmem potěšen. Zároveň jsou to právě tyto recenze, které zasazují film do společenského kontextu a které získávají pozornost lidí spíše než hodnocení filmové kvality snímku.

Je tedy Joker skutečně kvalitním přelomovým filmem, nebo se pouze trefil do současné společenské nálady? Uvidíme, až si ho znovu pustíme za deset let.

FRANCOUZSKÁ ZRADA?

KAROLÍNA OŠKEROVÁ
zástupkyně šéfredaktora

„Sjednocení Evropy nebude úplné, dokud se naši přátelé na Balkánu nestanou součástí rodiny.“ – těmito slovy hodnotil v roce 2003 summit Evropské unie v Soluni Romano Prodi, tehdejší šéf Evropské komise. Rozhovory, které na něm před více než 16 lety proběhly, daly zemím západního Balkánu jasný signál – v Unii vás chceme a uděláme maximum možného, abychom vám ke členství pomohli. Mezi zeměmi, které v následujících letech o členství požádaly, byla i Albánie a tehdejší Makedonie.

Uběhl bezmála měsíc od rozhodnutí, které bylo pro tyto státy bodnutím do zad – přístupové rozhovory nebudou zahájeny. Francouzský prezident Macron dal jasně najevo, že ani opakovaná doporučení na otevření rozhovorů ze strany Evropské komise, a to od roku 2009 v případě Severní Makedonie, pro něj vůbec nic neznamenaají.

A důvod? Nutnost reformy uvnitř EU, zejména pak mechanismu rozšíření. Je nezpochybnitelnou pravdou, že Unie nevypadá zcela zdravě – někde se hroučí právní stát, jinde se nadále skrývá korupce a o nekonečném vystupování Velké Británie ani nemluví. Tento argument byl ale vznesen jen chvíli před plánovaným hlasováním o dvou balkánských zemích, které už roky plní unijní požadavky pro vstup. Na první pohled proto postrádá na významu a může zanechat dojem, že pes je zakopaný někde zcela jinde – možná v obavách z migrace a z posilování populistických stran v zemi.

Otevřená náruč východu

Na cestě do Unie jsou přitom další čtyři státy západního Balkánu: Srbsko, Černá Hora, Bosna a Hercegovina a Kosovo. Přestože jsou v rozdílných fázích přistoupení, je pro ně nedávný krok EU zdviženým prstem. Varováním, že pouhé plnění kritérií nic neznamená. V rozčarované Severní Makedonii se navíc vznáší ve vzduchu předčasné volby, které prosadil premiér Zoran Zaev.

Evropské unii přitom dodává sílu a prestiž právě to, že o vstup do jejích struktur je stále zájem. Jedná se o jakýsi protipól k problémům spojeným s vystupováním Velké Británie na druhém konci Evropy. Pro mnoho zemí je vyhlídka členství klíčovým faktorem pro transformaci politik, justice či ekonomiky státu. Pro Unii je podpora členství těchto zemí zárukou jejich stability, která je na Balkánu dodnes křehká.

Stačilo několik týdnů k tomu, aby se reprezentanti tří států – Severní Makedonie, Albánie a Srbska – sešli a rozhodli o vytvoření vlastní zóny volného obchodu, která již našla i svoji přezdívkou – malý Schengen. Vlastní iniciativa této skupiny vysílá do EU jasnou zprávu – nebojme se jít vlastní cestou. A prvním z řady důkazů, že si státy západního Balkánu poradí i bez nás, je nedávné podepsání dohody o volném obchodu mezi Srbskem a Eurasijskou ekonomickou unií.

Eurasijská unie není ničím jiným, než ruským projektem ekonomické unie, který založil mimo jiné Vladimir Putin jako jakousi „východní verzi Evropské unie“. Po nezdařeném summitu a odmítnutí Severní Makedonie a Albánie se v médiích objevily informace, že Rusko zaslalo oběma zemím pozvánku do Eurasijské unie. Přestože se premiér Severní Makedonie proti těmto informacím ohradil, už samotná hrozba takové spolupráce není pro Evropskou unii dobrou zprávou.

Na východě je hned několik států, které by se užší spolupráce s našimi balkánskými sousedy rozhodně nezdráhaly, ať už se jedná o Rusko nebo Čínu. Evropská unie by neměla zapomínat na své sliby a nedávat balkánským státům ani sebemenší důvod ke změně směru a k pádu do vlivu některé z východních zemí. Nejen lídři několika států osmadvacítky, ale zejména vedoucí osobnosti evropských institucí označili nedávné rozhodnutí za „velkou historickou chybu“. Stále je ovšem čas vše napravit. I když hrozí, že další summit by mohl být příležitostí poslední.

KAM PO STŘEDNÍ?

Nevíš, kam na vysokou? Nebo už jen váháš mezi možnostmi? Zeptali jsme se proto tři členů sekretariátu ze tří rozdílných oborů na otázky, které by ti mohli pomoci se rozhodnout.

ŠTĚPÁN DOLEŽAL

redaktor

Co jsi původně od studia svého oboru očekával/a?

**Tomáš Mígl, student práva
a politologie, UK**

Upřímně jsem čekal, že bude časově náročnější, ale zjistil jsem, že kromě docházky na semináře více požadavků většina vyučujících nemá. Je to ale zrádné, protože snadno vypadneš z rytmu, když na tebe není vyvíjen tlak se průběžně učit. To se bohužel do určité míry stalo i mně, a nadcházející zkouškové období tak bude o to těžší. Naplnila se ale má očekávání v tom, že studenti drží při sobě například ročníky, takže se vším poradí, případně pošlou poznámky a tak dále. To je podle mě velké plus.

**Petra Hubatková, studentka
psychologie, MUNI**

Freuda. Junga. Maslowa. Pohovku a kapesníčky. Hlubší pohled do lidské duše a to, že lépe pochopím lidi kolem sebe. Co se týče provedení, tak jsem čekala spíše kvalitativní přístup a teorii vztaženou výhradně k psychoterapii nebo klinické psychologii. Co jsem naopak vůbec nečekala, je důraz na kvantitativní přístup, tedy statistickou analýzu, vedení ke kritickému myšlení a rozmanitost uplatnění i oboru jako takového.

**Tomáš Kosub, student
informatiky, ČVUT**

Od studia na Fakultě informačních technologií jsem čekal, že přežiji maximálně týden. Současně studuji i na Karlově univerzitě bezpečnostní studia, což je obor od informatiky velmi odlišný. Informatika je dynamická a všechny předměty jsou spolu provázané. Je potřeba na nich pracovat plynule, aby si z toho člověk nejen něco odnesl, ale především aby se ve studiu orientoval. V hodně z nich se začíná úplně od nuly, což je pro mne, jakožto člověka, který v případě problému vehementně mačká Ctrl+Alt+Delete, dost super a chytám se.

Jaké dojmy máš teď?

V půlce prvního semestru jsem se studiem spokojený. Obsahově je výuka zajímavá, i když si musíme v prváku projít spoustou hodin právních dějin, což extra záživné není. Dá se to ale zachránit těmi povinně volitelnými předměty. Já osobně se chci v budoucnu zaměřovat na ústavní právo, tak jsem si ho zapsal už teď, i když se normálně vyučuje až v dalších ročnících. Také jsem postupem času zjistil, že je důležité dobře se informovat o tom, kteří vyučující jsou ti „schopnější“ v předávání informací.

Jednoznačně pozitivní. Myslím, že má očekávání byla vesměs naplněna i s pohovkou a kapesníčky. I díky statistice a metodologii, ale celkovému vedení studentů ke kritickému myšlení jsem se naučila nad věcmi uvažovat víc logicky a v souvislostech. Pár lidí si sice občas posteskne, že máme málo praktických předmětů, ale já si to nemyslím. Spíš se soustředíme i na to, jak psychologické poznání, přístupy nebo třeba měřicí nástroje vznikají, abychom je potom mohli správně využívat. A praktické zkušenosti se přece dají sbírat i nezávisle na škole.

Pokud jsem o studiu měl někdy nějaké dojmy negativní, teď už jsou pozitivní. Atmosféra školy, která je vesměs plnohodnotným zaměstnáním, kdy člověk tráví většinu času nad řešením problémů, je super. Dostanete se do prostředí, které vás dokáže dlouhodobě motivovat. I programovací testy jsou stylu problem solving a člověk řeší praktické a reálné situace, na kterých aplikuje své znalosti. Studium informatiky je sice časově náročné a ne úplně všem se povede jej dokončit, ale jak z přístupu vyučujících, tak z kvality výuky a jejího obsahu jsem nadšený.

MATEMATIKA JE KLÍČOVÁ!

JAN ŠPANIEL

Spojené království, UNSC

„Povinná maturita z matematiky se školám nezamlouvá“, takový titulěk nese článek Českého rozhlasu z roku 2008, tedy ještě před zavedením státní maturity. Dnes, o jedenáct let později, se stále setkáváme s články, které řeší týž problém a to bez zásadního posunu. Na MŠMT se od té doby vystříдалo deset ministrů, žádný z nich ale doposud nepřišel s konečným řešením.

Zprávy OECD reflektující stav českého školství dlouhodobě vyzdvihují důležitost vzdělání matematického a technického charakteru. Dnešní trh rozvinutých zemí je postavený na moderních technologiích, jejichž základem je právě matematika. Zpráva z roku 2017 konstatuje, že poptávka po absolventech takových oborů je jednoznačně vyšší, než po absolventech oborů humanitních. Je proto nutné klást si otázku, co je primárním účelem vzdělávacího systému. Dle mého názoru systém školní přípravy má vést k tomu, aby byl vycházející jedinec uplatnitelný na trhu práce, a proto musí vzdělávání jednoznačně reagovat na poptávku a trend trhu.

Při zavádění povinné maturity z matematiky však nemůžeme začínat od konce. Je

nutné nejdříve změnit způsob, jakým matematiku vyučujeme, a až poté vše završit povinnou zkouškou. Nedostatků ve výuce matematiky je celá řada. Disproporce mezi časovou dotací a množstvím učiva, nezáživný styl výuky a přílišná akademičnost celého předmětu, která ústí v marginalizaci rozvoje logického myšlení a finanční gramotnosti. Především to jsou důvody, proč není možné za současného stavu mluvit o zavedení povinné maturity z matematiky.

Toto tvrzení dokládá i fakt, že téměř čtvrtina studentů, kteří si maturitu z matematiky dobrovolně zvolí, u zkoušky napoprvé neobstojí. Jak by to tedy vypadalo, kdyby byla zkouška nyní povinná? Vedlo by to buď k naprosté banalizaci úrovně zkoušky, nebo k enormnímu množství studentů, kteří by neodmaturovali. Ani jedna z těchto možností však změnu školství k lepšímu nepřináší.

V otázce testování zastávám koncept dvojí úrovně zkoušky s možností volby mezi nimi. Jednodušší verze zkoušky zaměřená především na logické myšlení, matematickou a finanční gramotnost a základní matematické poznatky a vedle ní těžší a komplexnější verze akademického formátu, jakou známe dnes.

Při zavádění povinné zkoušky je však nutné se poučit z předchozích chyb a vyhnout se obecným „strategickým plánům“, které nakonec vždy vedly jen k oddalování termínu. Nabízejícím se řešením je konkrétně formulovaný akční plán s jasně daným deadline – jedinec tak můžeme dlouholetý problém vyřešit.

CO JE POLEMIKA?

Polemika je pravidelná rubrika, ve které se vám představí dva rozdílné názory na jedno téma. Chtěli byste o něčem na těchto stránkách polemizovat? Pište na chronicle@amo.cz a příště tu můžete být vy!

JE TŘEBA VŮBEC UČIT MATEMATIKU?

MAREK MIKETA

Bulharsko, EU

Když se pokoušíme zodpovědět otázku, zda má matematika místo u maturity, musíme se v první řadě ohlédnout za tím, odkud jsme vyšli, stanovit si, kam chceme dojít, a následně vyhodnotit, zda směr našeho současného pohybu odpovídá vymezené cestě a cíli.

Abychom odpověděli na to, odkud jsme vyšli, je třeba se vydat do dob, kdy nám ještě vládl rakouský monarcha, a podívat se, jak školství tehdy vznikalo a vypadalo. Když se začalo rozvíjet, bylo jeho cílem vychovat vojáky, dělníky, nebo schopné říšské úředníky, kteří mohou efektivně sloužit státu. Takové školství bylo navrženo za účelem co nejlepší podpory schopnosti naučit se pracovní postupy a automatizace činností, zatímco se snažilo potlačit element svobodného myšlení ve prospěch poslušnosti. Ať už s tímto sentimentem souhlasíme, nebo ne, nemyslím si, že je možné zpochybňovat apriorní nastavení tereziánského, nebo spíše původního pruského systému proti svobodnému myšlení.

Kam ale chceme dojít? Je třeba si v rámci tohoto problému položit otázku, jaký význam má školství v liberálně demokratickém režimu? Občan již zajisté není služebníkem státu, nýbrž naopak, stát slouží občanovi a chrání jeho práva a svobody, no ne? Jakým právem bude stát nařizovat občanovi, že se má vzdělat v oblasti automatizace pracovních postupů a aplikace již předem stanovených algoritmů a vzorců, aby mohl navštěvo-

vat univerzitu a svobodně se vzdělávat? Proč bychom měli uznávat někoho, kdo se chce při zkoušce, která má stát mezi ním a vyšším vzděláním, honosit schopností robotické práce bez špetky kreativity? Nejsou snad univerzity svatyněmi intelektuální svobody?

Kterému z těchto systémů současná matematika vyhovuje více? Je to předmět nesvobodné aplikace pracovních postupů? Nebo je to předmět svobodného myšlení? V mých očích není jediná látka středoškolské matematiky uzpůsobená svobodnému myšlení. Vše se dá naučit nazpaměť. Zautomatizovat. Současnou matematiku v českém školství považuji za urážku každého svobodného občana, protože neposkytuje žádné konkrétní praktické schopnosti vzhledem k tomu, že opouštíme dobu celoživotních pracovních míst. Protože obecnou schopnost, kterou zdokonaluje, tedy automatizaci pracovních postupů a aplikaci algoritmů, již dneska v digitální éře nikdo nepotřebuje. A protože ani nerozvíjí obecnou schopnost svobodného myšlení.

V současném stavu bychom si tedy neměli klást otázku, zda patří matematika k maturitě, ale zda patří do středních škol.

PRO ČI PROTI?

A co si o maturitě z matematiky myslíte vy? Máte pohled či argumenty, které nezazněly? Dejte nám vědět a váš názor se možná objeví na stránkách *Chronu!*
Pište na chronicle@amo.cz

NEJLEPŠÍ PŘIHLÁŠKA DO MODELU OSN

FRANTIŠEK NOVOTNÝ

zástupce hlavního koordinátora

Základním kamenem úrazu většiny přihlášek do modelu OSN bylo prosté nerespektování zadání. Dva typy prohřešků proti zadání byly v I. části zvláště typické: rozvíjení (částí) již existujících organizací a vymyšlení organizací operujících pouze regionálně, ne celosvětově.

Kladně hodnocené byly takové argumentační úvahy, které dokázaly umně balancovat mezi zodpovědním zadaných otázek a popisem možného fungování organizace. O odpovědi na otázky nám šlo primárně, popis byl spíše nutností pro rozvinutí vlastních myšlenek. Z hlediska popisu bylo přitom třeba zaměřit se na to, v čem by organizace přinesla výraznou změnu oproti současnosti.

Nejlépe hodnocená přihláška zadání I. části zcela naplnila. Odpovědi na otázky „Proč svět právě tuto mezinárodní organizaci potřebuje?“, respektive „V čem by spočívaly její slabé stránky?“ zde najdeme dobře rozvinuté. Co víc, text jako celek je vystavěn v dobře strukturované argumentaci. Nejednalo se tak jen o plytké fantazírování, ale spíše o průběžné vyrovnávání se s možnými protiargumenty.

Jak samotné téma, tak jeho pojetí navíc již na první pohled vystoupilo z davu. Jedná se o jinak málo tematizovaný problém, který byl adresován nepříliš tradiční teoretickou perspektivou.

V druhé části jsme často naráželi na přílišné soustředění se na popis samotného vzájemného vztahu daných dvou států. Správnou cestou bylo naopak popsat společné zahraničněpolitické priority v podobě podobného přístupu ke konkrétním mezinárodním problémům mimo jejich bilaterální vztah.

Autorům nejlepší přihlášky se podařilo zadání bez problémů naplnit. Velmi správně identifikují jak nejvýznamnějšího partnera Spojeného království, tak klíčové oblasti obchodu a bezpečnosti. Příklad výcvikové mise v Iráku se nám ovšem nejeví jako zcela vypovídající pro současné společné priority těchto států. Z hlediska důvěryhodnosti předložených zdrojů a způsobu jejich citování není téměř co vytknout.

Je třeba uznat, že jsme našli i kvalitnější II. části. Přesto v součtu tuto přihlášku jako celek žádná nepřekonala.

Text přihlášky byl otištěn v autentickém znění – bez jazykových úprav redakce (pozn. red.).

ČÁST I.

Mezinárodní obchod s nebezpečným odpadem je v dnešním světě velkým byznysem. Organizace OECD velikost tohoto odvětví odhaduje k roku 2012 na 10-20 miliard USD ročně. Více než 90% nebezpečného odpadu však pochází z rozvinutých zemí. Pro subjekty v rozvinutých zemích je likvidace odpadu finančně velmi náročná, a to především z důvodu přísných ekologických norem. Velké množství odpadu tak putuje do rozvojových zemí, kde je jeho likvidace podstatně méně nákladná.

Za účelem regulace ilegálního obchodu s nebezpečným odpadem byla roku 1989 podepsána Basilejská úmluva, která problém řeší velmi mírně, je místy formulována obecně a především nedisponuje dostatečnými kontrolními a donucovacími mechanismy.

Zejména z těchto důvodů potřebuje dnešní svět novou mezinárodní organizaci, která bude redukovat tyto aktivity, bránit rozvojové státy před tzv. toxickým kolonialismem a především chránit životní prostředí.

Hlavní změnou, kterou nová organizace přináší, je rozdělení mezinárodního trhu s odpady na dvě skupiny, a to na skupinu členů OECD a na skupinu zbylých zemí. Státy těchto skupin mohou dále provádět mezinárodní obchod s recyklovatelným i nebezpečným odpadem, avšak pouze uvnitř dané skupiny a s dodržáním regulací, které implikuje Basilejská úmluva. Obchod s odpady mezi státy z různých skupin je povolen pouze pro recyklovatelné odpady. Organizace dále zavádí kontrolní komisi, ověřující, zda importující stát skutečně disponuje kapacitami pro ekologické zpracování odpadu.

Jako hlavní slabinu mezinárodní organizace vnímáme její přijetí rozvojovými státy. Obchod s odpadem pro ně představuje velmi jednoduchou formu zisku. Především z tohoto důvodu organizace ponechává možnost obchodu s recyklovatelným odpadem, jehož zpracování zároveň sníží nezaměstnanost v rozvojových zemích.

Dalším protiargumentem je finanční náročnost činnosti kontrolní komise. Slabinou je také fakt, že nejekologičtější variantou je zpracování recyklovatelného odpadu co nejbližší místě jeho původu bez zbytečného transportu. Z tohoto důvodu organizace zavádí environmentální poplatek, kterému podléhá každá mezinárodní transakce odpadu. Subjekty jsou tím ekonomicky motivovány hledat ekologičtější zpracování odpadu a financování organizace je tak částečně pokryto.

Neméně významnou slabinou je přijetí těchto regulací rozvinutými státy. Například USA vývozem odpadu oficiálně „recyklují“ 20% svého papíru a 50% plastových lahví.

Je tedy na zvážení celého mezinárodního společenství, kde stojí naše priority. Nová mezinárodní organizace přináší jednoznačné řešení, šetrné jak k přírodě, tak k ekonomickým zájmům mezinárodních aktérů. A proto je dle našeho názoru ideální mezinárodní organizací.

ČÁST II.

Nejvýznamnějším spojencem Velké Británie jsou jednoznačně Spojené státy americké. Vedle ekonomické spolupráce¹ mluvíme především o společném postupu v otázkách bezpečnostní politiky.

V zahraničněpolitických otázkách spojuje země členství v NATO.² Hlavním bodem společné agendy je boj proti terorismu, významně ovlivněný událostmi z 11. září 2001.³ Společný postup můžeme sledovat na řadě zahraničních vojenských misí, jakými jsou např. invaze do Iráku, Afghánistánu, intervence v Libyi; společný diplomatický postup při americké intervenci v Sýrii a obecně kooperace při boji proti teroristickým organizacím.⁴

Aktuálním společným zájmem je stabilizace bezpečnostní situace v Iráku, kde probíhá mise NATO, jejíž náplní je výcvik iráckých bezpečnostních jednotek za účelem potírání terorismu a činnosti IS.⁵

Ve světle nadcházejícího brexitu můžeme navíc očekávat prohlubování tohoto vztahu.⁶

1 United Kingdom: Country Profile Statistics. WORLD TRADE ORGANIZATION [online]. [cit. 2019-09-27]. Dostupné z: <http://stat.wto.org/CountryProfile/WSDBCountryPFView.aspx?Language=E & Country=GB>

2 North Atlantic Treaty Organization: Member countries [online]. 14. 5. 2019 [cit. 2019-09-27]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52044.htm

3 BBC news: What happened on 11 September 2001? [online]. 9. 9. 2011 [cit. 2019-09-27]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/newsround/14854813>

4 North Atlantic Treaty Organization: Operations and missions: past and present [online]. 25. 4. 2019 [cit. 2019-09-27]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52060.htm

5 NATO MISSION IRAQ [online]. [cit. 2019-09-27]. Dostupné z: <https://jfcnaples.nato.int/nmi>

6 BBC news: Trump: US and UK working on ‚very substantial‘ trade deal [online]. 27. 7. 2019 [cit. 2019-09-27]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-49135045>

Další zdroje:

• Zvláštní vztah Velké Británie a Spojených států amerických v kontextu války proti terorismu: 2001–2016 [online]. Brno, 2018 [cit. 2019-09-27]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/td2kc/Diplomova_prace_-_Polakova_Kamila.pdf.
Magisterská práce. MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ.

CO PO SUMMITU?

ADÉLA SCHREIBEROVÁ

redaktorka

Summit: klapání podpatků, šustění stanovisek, zkoušení si projevů na záchodech a chodbách, dohadování se při kuolárku... Máte rádi tuhle atmosféru? Argumentaci, rétoriku a vyjednávání? A nestačí vám pouze Summit a chtěli byste se ještě více zdokonalit?

Nabízíme vám přehled dalších projektů, které stojí za to zkusit!

MUNIMUN

A začneme trochu netradičně. V Brně! Každý rok se v říjnu na Masarykově univerzitě pořádá MUNIMUN – simulace OSN, na rozdíl od Summitu ale v angličtině. Jedná se o mezinárodní projekt, což je přínosné nejen tím, že se zdokonalíte v cizím jazyce, ale také si najdete kamarády z cizích zemí a přitom nevykročíte z České republiky.

V rámci MUN se simulují tři committees, které si vyberete spolu se státem, který chcete zastupovat. Jedná se o Radu bezpečnosti, ECOSOC a o Crisis committee. V průběhu čtyř dnů zastupujete jako delegát svůj vybraný stát v daném výboru. Každý výbor má předem stanovená témata, až na Crisis committee, v němž se obsah jednání dozvíte až na začátku projektu. Témata jednání se každoročně mění – letos se můžete těšit třeba na humanitární krizi ve Venezuele či ochranu domorodých jazyků.

Podobnost se Summitem je tu ještě v jedné věci – do projektu se hlásíte ve čtyřčlenných delegacích. Kvůli poplatkům za welcome drink, ples, informační brožury a spoustu dalších věcí platí každá delegace zhruba 50 EUR, což ovšem nezahrnuje cenu za ubytování a šalinkartu.

Přihlašování probíhá vždy od května do června. Simulace je určená lidem od 18 let, kteří jsou studenty vysoké školy.

Europasecura

Chtěli jste se letos přihlásit do modelu NATO, ale měli jste strach z angličtiny? Právě pro vás je tu projekt zaměřený na bezpečnostní politiku a tentokrát v češtině. Europasecura – projekt, který podporuje v mladých lidech zájem o bezpečnostní politiku nejen NATO, ale i EU či České republiky.

Projekt se skládá ze tří kol. V prvním vyplňujete se svými kolegy z týmu devadesátiminutový test týkající se bezpečnosti ve světě. Podrobná témata lze najít na internetových stránkách projektu.

Pokud jste úspěšní, postupujete do krajského kola, v němž se z vás stanou profesionálové v oblasti bezpečnosti. Budete mít za úkol napsat a obhájit doporučení Úřadu vlády České republiky, Evropské unie či NATO ohledně vybrané bezpečnostní problematiky. Ti nejméně úspěšní z vás postoupí do závěrečného kola – simulace diplomatické mise řešící neklidnou situaci ve státě Dormenistánu. Tento stát se nachází překvapivě blízko vojenské základny v Brdech. Situace je v Dormenistánu doopravdy špatná a je tudíž potřeba, abyste se na celou situaci podívali doopravdy zblízka. Jinak řečeno, součástí vaší výpravy je i survival.

Tento projekt je určen pro žáky středních škol, kterým je alespoň patnáct let. Přihlašování bývá v březnu.

Model European Union – Strasbourg

Pokud máš zájem o EU a nevádí ti angličtina, určitě vyzkoušej mezinárodní simulaci ve Štrasburku! Můžeš si vyzkoušet, jaké je to sedět v Evropském parlamentu či v Radě EU, nebo zastávat originálnější role, jako například novinář, fotograf nebo třeba tlumočník! Tento projekt trvá zhruba týden a simuluje reálný legislativní proces mezi Radou ministrů a EP, navíc v reálných prostorách. Kromě ministrů a europoslanců jsou tu přítomni i další aktéři legislativního procesu – lobbisté, kteří zastupují stanoviska velkých korporátů či neziskových organizací a mají velký vliv na to, co a jak v legislativním procesu projde.

Projekt se bude konat v březnu, těsně před naší závěrečnou konferencí, přihlašování probíhá již od prosince. Do projektu se můžou přihlásit lidé od 18 let.

Československé křižovatky

Pokud vás baví české dějiny a máte pocit, že vás o nich ve škole neučí dostatečně, je tu projekt právě pro vás!

ČSK se zaměřují na simulaci významných historických událostí z novodobých československých dějin, jako například února 1948. Na projektu většinou zastáváte roli člena reálné strany a vaším úkolem je se svými kolegy jednat a spolupracovat tak, abyste dosáhli kýženého cíle strany, a třeba i zvrátili československé dějiny.

Projekt není věkově omezen a přihlašování probíhá v září a říjnu.

Polemizuj s námi!

Na naše články rozhodně můžeš reagovat! Věříme, že máš názor, který dokáže oslovit i další čtenáře. Napiš reakci na náš článek a když zaujmeš, otiskneme ho!

Máš nápady?

Ale nechce se ti psát? Klidně můžeš poslat i návrh tématu! My už se s tím nějak popereme.

Zapoj se!

chronicle@amo.cz

Znáš zajímavé lidi?

Napiš nám o nich. Ať už je to tvůj kamarád delegát nebo kdokoliv jiný, rádi uděláme rozhovor s kýmkoliv zajímavým.

Baví tě psát?

Tak piš! Klidně i do *Chronu*. Napiš článek o tématu, které tě zajímá, a pošli nám ho na chronicle@amo.cz a možná právě příště budeš na těchto stránkách i ty!

Zpětná vazba

je pro nás hrozně důležitá! Jak se ti nový *Chron* líbí? Co tě zaujalo a co ti v něm chybí? Vyplň nám zpětnou vazbu a klidně i napiš na chronicle@amo.cz!

<p>POŘADATEL</p> <p>AMO.CZ</p>	<p>GENERÁLNÍ PARTNER</p> <p>The Kellner Family Foundation</p>
<p>TOP PARTNEŘI</p> 	
<p>PARTNEŘI</p> 	
<p>MEDIÁLNÍ PARTNEŘI</p> 	

TIRÁŽ

CHRON, Občasník Pražského studentského summitu, registrováno MK ČR E 16149, vydává Asociace pro mezinárodní otázky (AMO), Žitná 608/27, 110 00 Praha 1; tel.: 224 813 460; amo.cz / studentsummit.cz; e-mail: info@amo.cz / summit@amo.cz;

šéfredaktor: Jaroslav Kopřiva, tel.: 773 541 355, e-mail: chronicle@amo.cz;

zástupkyně šéfredaktora: Karolína Oškerová;

redakce: Tereza Novotná, Radek Mazuch, Lucie Vodvářková, Barbora Novotná, Václav Malina, Štěpán Doležal, Adéla Schreiberová, Tereza Ondráčková;

sazba: Jaroslav Kopřiva

korektura: Tereza Novotná, Barbora Novotná